

Liikennealan kestävän kasvun ohjelma 2021 – 2023

Ohjausryhmän 17. kokous

Aika: Keskiyö 28.9.2022 klo 10.00-12.03

Paikka: Läsnä/Etäkokous

Osallistujat:

Eloranta Sauli, VTT
Forsblom Marko, ITS Finland
Hautala Raine, VTT
Heikkinen Hannu, HSL
Homanen Ilkka, Business Finland
Hyrkkänen Juhana, Ilmatieteenlaitos
Kilpeläinen Marko, Oulun kaupunki
Koivu Tero, Rightware
Koskinen Jenni, Traficom
Moilanen Paavo, Ramboll (vieras)
Nissinen Sampsa, TEM pj
Ojanen Tapio, Väylävirasto
Peltonen Risto, Turun kaupunki
Päätaalo Mari, Espoon kaupunki
Rantanen Teppo, Tampereen kaupunki
Saario Kaisa, Helsingin kaupunki
Salminen Karri, ITS Finland
Sorasahi Heikki, YM
Riihelä Atte, LVM
Vesa Jarkko, TEM
Wallander Jouni, Solita
Ylisiurunen Kimmo, Ramboll

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Sampsa Nissinen avasi kokouksen klo 10.00.

2. Asialistan hyväksyminen ja edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin asialista ja edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Yritysesittely: Kasvua ekosysteemistä, Emil Rauma, Virta

Emil Rauma Liikennevirralta kertoi vahvassa kansainvälisessä kasvussa olevan sähköautojen latausalustatoimijan näkemyksiä alan trendeistä, globaaleista mahdollisuuksista ja haasteista sekä siitä, miten Virta on edennyt kansallisen sähköisen liikenteen kehitysohjelmasta globaaliksi alan edelläkävijäksi. Kasvua on etenkin Aasiassa, mutta myös Euroopassa.

Virta toimii 30 maassa, joissa se palvelee yli 50 000 omaa ja yli 200 000 roaming -latauspistettä. Yrityksen palveluilla on yli puoli miljoonaa rekisteröitynyttä käyttäjää. Virralla on lisäksi useita alan patenteja.

Yritys syntyi 2010-luvun alussa Tekesin EVE -hankkeen yhteydessä eräänlaisena usean energiayhtiön ekosysteemihankkeena. Yritys toimii vahvasti verkottuen eri toimijoiden – niin kotimaisten kun kansainvälistenkin – kanssa tavoitteenaan tarjota nk. all inclusive -ratkaisu asiakkailleen. Arvo-lupauksena kokonaispaketin tarjoaminen on haastavaa ja ei onnistuisi yksittäiseltä yritykseltä, minkä vuoksi ovat edenneet ekosysteeminä ja partneruuksia hyödyntäen. Haasteeksi kasvussa havaittu skaalaaminen globaalilla tasolla ja siihen liittyvä rahoitusinstrumenttien puute. Globaaliin kasvuun on auttaneet suomalaiset taustat sekä tuki, jota on ollut kansallisesti kasvun ja kansainvälistymisen tueksi tarjolla. Erityisen tärkeäksi kansalliset tuki-instrumentit on osoittautuneet yrityksen alkuvuosina mahdollistaen etukenossa tuotteiden kehittämisen kilpailuedun saavuttamiseksi ja maailmanluokan tuotteiden kehittämiseksi.

Keskustelussa tuli esille Virran olevan hyvä esimerkki, kuinka ison ”hypyn” kansainvälistyminen vaatii yrityksiltä kasvun yhteydessä. Lisäksi sähköisen liikenteen markkinan kasvu pelkästään liikenteen sähköistymisen yleistymisen myötä tarjoaa kasvun eväät alan yrityksille. Kasvun rahoitukseen on tukea tarjolla myös markkinoilta, missä kuitenkin haasteena on vielä nykyisellään alan tunnettuus ja sen mukaiset rahoitusehdot. Alalle on lisäksi tulossa lähiaikoina regulaatiota, joka haastaa toimijoita mm. uusien maksujärjestelmävelvoitteiden myötä.

4. Tulevaisuus: Tulevaisuuskatsaus ja liikennealan vienti, Johanna Särkijärvi, LVM

Johanna Särkijärvi liikenne- ja viestintäministeriöstä kertoi aiemmin syksyllä valmistuneen tulevaisuuskatsauksen LVM:n osuuden sisällöstä, valmistelusta ja jatkotoimenpiteistä.

Eri ministeriöiden kanssa yhteistyössä tehdyssä tulevaisuuskatsauksessa korostuvat poikkileikkaavat teemat, ilmastomuutoksen rinnalle nouseva luontokato -teema sekä kokonaisturvallisuus. Luonnollisesti katsauksessa korostuu digitalisaation ja datan rooli, mihin hallinnonalalla on laajasti panostettu jo aiemminkin. Poimintoina Särkijärvi nosti esille liikenteen palvelujen markkinaehtoisuuden tärkeyden – poikkeuksellisen haastavista vuosista kärsineiden alan yritysten toiminnan vahvistamiseksi. Lisäksi kestävä liikenne etenkin sähköisen liikenteen yleistyessä on vahvasti esillä, mutta

sen rinnalla tulee kestävydestä varmistua liikenteen palveluiden ja tiedon avulla. Yhteisen tietopohjan ja tulevaisuuden tarpeiden ymmärtämisen tärkeys korostuu.

Tulevaisuustyön jatkeena on käynnistynyt nk. virkamiesnäkemysten laadinta. Näkemyksessä tuodaan esille seuraavat askeleet ja näiden muodostamiseksi toivotaan ajatuksia ja ideoita.

Käydyssä keskustelussa esille tuli mm. liikennealan rakennemuutos, missä tulisi hakea vientimahdollisuuksia, mutta usein rahat päätyvät vanhan infrahankemallin mukaisesti käyttöön. Osittain tämä haaste on hyvä ottaa keskusteluun mm. Liikenne 12 -päivityksen yhteydessä.

TEM:n Sampsa Nissinen toi lisäksi esille heidän hallinnonalansa tulevaisuuskatsausteemoja, joissa korostuu mm. vihreän siirtymän, kilpailukyvyyn, datan ja innovaatiopolitiikan edistäminen. Lisäksi huomionarvoista on ennakoitua työvoimapulan ja osaajien kohtaamisen haasteet ja niiden ennakoiminen.

LVM:n esitys liitteenä 1.

5. Toimenpide-esittely: Alan kansainvälistymisen edistäminen, Ilkka Homanen, Business Finland & ohjelmajohtaja

Kokouksen esiteltäväksi toimenpiteeksi oli valittu toimenpide 2a, missä tavoitteena jatkaa liikenteen kehittämis- ja kansainvälistymisohjelmaa Smart Mobility and Batteries from Finlandia sekä siihen liittyviä muita tehtäviä.

Ilkka Homanen Business Finlandilta kertoi ajankohtaiset kuulumiset Business Finlandin ohjelmarakenteen uudistamisesta kuvan syksyn aikana. Ohjelmarakenne uudistuu toteuttamaan Suomen kestävän kasvun mahdollisuuksista johdettua missio-pohjaista mallia, missä lähimpänä liikennealaa on jatkossa Decarbonized Cities -nimellä etenevä ohjelmasuunnitelma. Ohjelma vahvistetaan loppuvuoden 2022 aikana. Business Finlandin tavoitteena on varmistaa looginen jatko nykyisestä ohjelmarakenteesta seuraavaan vaiheeseen.

Homanen toi lisäksi esille nykyiset yritysten kansainvälistymistä edistävät instrumentit, joita onkin kesän ja syksyn aikana aktiivisesti otettu liikennealan kestävän kasvun ohjelman kanssa hyödynnettäväksi.

Ohjelmajohtaja täydensi ohjelman koordinaation näkökulmasta ajankohtaisia viimeaikaisia toimenpiteitä mm. Team Finland -verkoston Transport -tietämyksen kasvattamiseksi, Euroopan elpymistuki-kohtien maakohtaisten suunnitelmien ja suomalaisen osaamisen kohdistamiseksi ja esille tuomiseksi, FutureMobilityFinland -sivuston viestintäsisältöjen osalta sekä aloitteen systemaattisen kansainvälistymisen 5-vuotissuunnitelman laatimiseksi.

Business Finlandin esitys liitteenä 2, mitä täydentää liitteen 1 kokoussesityksen kohta 5.

Käydyssä keskustelussa esille tuli mm. Tampereen sekä Espoon kaupunkien yhdessä VTT:n sekä kymmenien yritysten kanssa käynnistämä Smart City Innovation Cluster -aloite, mikä voi toimia yhtenä konkreettisena työkaluna Smart City -näkökulmasta. Keskustelussa todettiin Business Finlandin sekä kasvuohjelman toimivan hyvässä konkreettisessa yhteistyössä, mikä on tavoitteiden mukaista.

6. Liikennealan kestävän kasvun ohjelma 2022-2023 toimeenpano

Kimmo Ylisiurunen kävi läpi ohjelman yleistilanteen, toimenpiteiden statuksen sekä koordinoinnin painopisteitä Q4/2022. Ohjelman toimenpiteiden seurannassa on nyt siirrytty malliin, missä kukin alatoimenpide (a,b,c..) käsitellään myös statuksen osalta. Koska toimenpiteissä pääsääntöisesti on edetty toteutusvaiheeseen, värikoodituksessa värin ”kylläisyys/korkeus” kertoo, kuinka pitkällä toimenpiteessä ollaan. Uusi seurantatapa todettiin selkeäksi, toimivaksi ja havainnolliseksi.

Keskusteltiin tilannekatsauksesta. Kaikissa toimenpiteissä edetään, mutta luonnollisesti ohjelman koordinaation näkökulmasta toimenpiteiden edistämässä näkyy tehty priorisointi. Painopisteiden edistäminen systemaattisesti hyvä tapa. Todettiin, että joidenkin toimenpiteiden osalta tarve toimenpiteiden päivitykselle. Lisäksi nousi esille pohdintaa, miten toimenpiteet vastaavat havaittuihin ongelmiin. Toimenpiteiden käsittelyä toivottiin jatkossa laajennettavan toimenpidekohtaisten ajankoh- taisten asioiden osalta sekä tuoden esille myös onnistumisia.

Ylisiurunen kävi lisäksi läpi ohjelman loppuvuodelle 2022 osuvia koordinoititehtäviä. Koordi- noinnin tehtäviä on suunniteltu ohjausryhmän, puheenjohtajiston ja sihteeristön toiveesta ja yhteis- työssä mm. käytettävissä olevien resurssien kohdistamiseksi aiempaa tehokkaammin ydintoimintoi- hin.

Ohjelman aiemmin tehtyä priorisointia on tarkennettu konkreettisiksi priorisoituja toimenpiteitä kos- keviksi tehtäviksi, joita on nyt suunniteltu kvartaaleittain. Tarkoituksena on jatkossa tarkentaa koor- dinoinnin tehtäviä aina tulevan kvartaaliin kohdistuen. Tehtävät on esitetty liitteessä 3. Tehtävien painopiste on kansainvälisessä 5-vuotissuunnitelmassa, kansainvälisten Team Finland -kanavien ja instrumenttien hyödyntämisessä, kotimaan referenssimarkkinan edistämässä mm. innovatiivisin hankinnoin sekä ekosysteemien tilanteen kartoittamisessa.

Systemaattista lähestymistapaa pidettiin hyvänä.

Esitys liitteenä 3.

7. Viestintä

Käsiteltiin viestinnän ajankohtaisia asioita. Erityisesti seuraavia ohjelmaa koskettavia viestintäasi- oita:

- Ohjelman viestinnässä ITS Finlandissa Sanni Remosen (opintovapaalla 1.10.2022 alkaen) tilalla aloittaa Alex Gyllenbogel 1.10.2022. Alexilla on vahva viestinnän tausta sekä toi- mialan hyvä tuntemus, joten muutos on hyvin hallittavissa ohjelman näkökulmasta.
- Viestinnän vuosikalenteri on päivitetty, erityisesti uusina asioina RRF-webinaarit alan kan- sainvälisten markkinamahdollisuuksien avaamiseksi.
- Kasvufoorumi järjestettiin 6.9.2022 yhdessä Business Finlandin kanssa. Foorumiin oli rei- lusti yli 150 ilmoittautunutta, tilaisuus toteutui onnistuneesti ja saatu palaute on ollut positiivista.

- ITS maailmankongressi järjestettiin 18.-22.9.2022 Los Angelesissa Yhdysvalloissa. Suomalaiset osallistuiivat kongressiin mm. Nordic+ -yhteisosastolla. Lisäksi kongressin yhteydessä Business Finland järjesti delegaatiovierailun Team Finland -hengessä.
- 5.10.2022 järjestetään RRF-webinaarisarjan (RRF = EU:n elpymisrahoitus) aloituswebinaari yhteistyössä Business Finlandin Berliinin RRF -toimiston kanssa. Aloituswebinaarin jatkeena käynnistetään maakohtaisia toimenpiteitä (webinaari + jatkotoimenpiteet), joista marraskuussa Italia (10.11.2022) ja tammikuussa Kroatia & alueen muut maat.
- Business Finland on päivittämässä aiemmin laadittuja tarjoamakuvausista Smart Automotive and Mobility Solutions -kuvausta, uutena on ilmestymässä Smart Rail -aiheinen kuvaus ja käynnistynyt uuden Sustainable Car Solutions -kuvauksen laadinta. Näiden lisäksi on ohjelman koordinaatiolta valmistumassa koostava alan tarjoama laajaan käyttöön kokonaisuuden koostamiseksi tavoitteena hajallaan olevan tiedon kokoaminen.
- Future Mobility Finland -sivuston päivittäminen jatkuu ja ohjausryhmältäkin toivotaan tukea sisällön tuottamiseksi ja uusien kokeilujen, kansainvälisesti kiinnostavien suomalaisten edistysaskelien tiedottamiseksi.

Viestintään liittyvät kalvot osana liitettä 3, kohdassa 7.

8. Seuraava kokous

Seuraava ohjausryhmän kokous aiemmin sovitusti pe 2.12.2022 klo 10-12.

9. Muut asiat

Muita asioita ei noussut esille.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.03.

LIITTEET Liite 1. Tulevaisuuskatsaus ja liikennealan vienti, Johanna Särkijärvi, LVM
 Liite 2. Business Finland -esitys, Ilkka Homanen
 Liite 3. Ohjelman toimeenpano, painopisteet, tehtävät ja viestintäsuunnitelma,
 Kimmo Ylisiurunen

JAKELU Ohjausryhmän jäsenet